

ITALIJA

PROFIL EMITIVNOG TRŽIŠTA - IZDANJE 2023.

SADRŽAJ

OPĆI PODACI O TRŽIŠTU	3
POLITIČKO UREĐENJE	3
STANOVNIŠTVO	3
OPĆE KARAKTERISTIKE GOSPODARSTVA.....	4
MEDIJI I OGLAŠAVANJE NA TRŽIŠTU.....	6
PROFIL EMITIVNOG TURISTIČKOG TRŽIŠTA U 2021. I 2022. GODINI.....	10
PREGLED ORGANIZATORA PUTOVANJA NA TRŽIŠTU.....	15
DOPRINOS TRŽIŠTA UKUPNOM HRVATSKOM TURISTIČKOM REZULTATU	18
REZULTATI 2022. PREMA SUSTAVU eVISITOR (svi kapaciteti).....	19
TURISTIČKA SEZONA 2023. – OPĆI POKAZATELJI	23
TURISTIČKA SEZONA 2023. – HRVATSKA.....	23

OPĆI PODACI O TRŽIŠTU

Površina: 302 073 km²

Najveći gradovi

Glavni grad je Rim, s 2.761.632 stanovnika.

Ostali gradovi: Milano 1.371.498, Napulj 914.758, Torino 848.885, Palermo 630.828, Genova 560.688, Bologna 392.203, Firenca 367.150, Bari 316.140, Catania 298.324.

Izvor: ISTAT, državni zavod za statistiku, 1. 1. 2022.

POLITIČKO UREĐENJE

Italija je demokratska i parlamentarna republika. Njezin dvodomni parlament sastoji se od Zastupničkog doma (*Camera dei Deputati*) i Senata (*Senato*).

STANOVNIŠTVO

Na dan 1. 1. 2022 Italija ima 58.983.122 stanovnika, što je za 274.444 manje u odnosu na prethodnu godinu.

Starost	Muškarci	Žene	Ukupno
0-9	2.397.180	2.265.662	4.662.842
10-19	2.928.062	2.749.348	5.677.410
20-29	3.110.130	2.877.538	5.987.668
30-39	3.345.402	3.280.972	6.626.374
40-49	4.208.535	4.248.096	8.456.631
50-59	4.663.542	4.827.539	9.491.081
60-69	3.617.158	3.935.606	7.552.764
70-79	2.765.880	3.254.055	6.019.935
80-89	1.476.435	2.204.421	3.680.856
90-99	231.703	575.699	807.402
100+	3.390	16.769	20.159
UKUPNO	28.747.417	30.235.705	59.983.122

Izvor: Istat Demo (državni zavod za statistiku) na dan 1.1.2022.

OPĆE KARAKTERISTIKE GOSPODARSTVA

Italija je orijentirana prema razvoju tercijarnih djelatnosti, koje predstavljaju oko 70,9% gospodarstva (primarne su udjela 2,3%, a industrija 26,8%). Porast tercijarnih djelatnosti vezan je uz porast usluga poduzetništva i raznih drugih profesionalnih usluga. Tercijarne djelatnosti su turizam, trgovina na veliko, trgovačko posredništvo, održavanje i popravak prijevoznih sredstava, sve vrste prometa, poštanske usluge, telekomunikacije, informatika i dr. Sekundarne djelatnosti (industrija) su: proizvodnja automobila i strojeva, proizvodnja kemijskih i farmaceutskih proizvoda, proizvodnja metala i metalnih proizvoda, proizvodnja tehnologije za informacije i telekomunikaciju, proizvodnja tkanina i odjeće, duhanska proizvodnja, proizvodnja namještaja, nakita i dr.

Aktualno stanje BDP-a, usporedba s prethodnim godinama i prognoza za naredne godine; BDP po glavi stanovnika

U drugom tromjesečju 2022 talijanski BDP je u odnosu na prethodno tromjesečje zabilježio rast od 1,1%, te rast od 5% u usporedbi s istim razdobljem 2021. Za 2022. se očekuje rast na godišnjoj razini od +2,8%, te dodatni manji rast u 2023. (+1,9%). Razvodno je gospodarsko usporavanje u odnosu na 2021. (+6,6%).

Izvor: ISTAT, državni zavod za statistiku, 7.6.2022 / 5.10.2022

Postotak nezaposlenosti u 2021., aktualno stanje u 2022. i procjena budućeg trenda

Prema posljednjim objavljenim podacima, u kolovozu 2022. bilježi se pad zaposlenosti (-0,3%, tj. 74.000 osoba) koji je već zabilježen u srpnju, ali broj zaposlenih ipak i dalje ostaje iznad 23 milijuna. Postotak zaposlenih u kolovozu je 60%, dok je nezaposlenih 7,8%. Raste i broj neaktivnih osoba te doseže 34,8% stanovništva.

Izvor, ISTAT, talijanski državni zavod za statistiku, 30.9.2022

Prosječna plaća

Prosječna plaća u Italiji za 2022. godinu iznosi 1.533,00 eura neto mjesečno (21.462 eura godišnje u bruto iznosu).

Izvor: Eurostat

Stopa inflacije

Prema prvim podacima talijanskog zavoda za statistiku (ISTAT), u rujnu inflacija u Italiji bilježi porast od 0,3 % na mjesečnoj razini, te + 8,9 % na godišnjoj razini. Dodatni rast inflacije uzrokovao je ponajviše porast cijena prehrambenih proizvoda, s +10,1 % u kolovozu na +11,5 % u rujnu te porast cijena rekreativnih usluga i usluga iz domene kulture, kao i proizvoda osobne higijene (s +4,6 % na +5,7 %). Iako uz malo usporavanje tijekom kolovoza i rujna i nadalje je opći porast cijena energije ogroman (cca 45 %). Ovako visok rast cijena prehrambenih proizvoda ne bilježi se od srpnja 1983., kada je iznosio +12,2%.

Izvor: Istat, državni zavod za statistiku 30.9.2022

Vanjskotrgovinska bilanca

U srpnju 2022. bilježi se porast uvoza (+3,4%) i izvoza (+4,1%) na mjesečnoj razini. Porast je zabilježen i za izvoz prema zemljama EU (+2,6%) i prema zemljama izvan EU (+5,7%). U tromjesečju svibanj-srpanj izvoz raste (+6,8%), a također i uvoz (+8,8%). Na godišnjoj razini, u srpnju 2022. izvoz raste za 18%, a uvoz za +44%. Na godišnjoj razini, zemlje koje najviše pridonose povećanju izvoza su Belgija (+117,7%), SAD (+22,7%), Njemačka (+11,5%) i Francuska (+10,8%). Sve je veći pad izvoza prema Rusiji (-36,4%).

Izvor: Istat, državni zavod za statistiku 16.9.2022

Procjena nastavka pandemije bolesti COVID 19 te učinaka aktualne energetske inflatorne krize na stanje gospodarstva u ostatku 2022. te u 2023. godini

Italija je bila jedna od zemalja koje su bile najsnažnije pogođene COVID pandemijom te je zadržala stroge mjere tijekom cijelog pandemijskog razdoblja, koje je među posljednjima ublažila.

Energetska kriza svakako će imati velik utjecaj na stanje talijanskog gospodarstva. Cijene računa za plin i električnu energiju u Italiji i dalje nastavljaju rasti te se očekuje da će doći do vrhunca u trećem tromjesečju 2022. Prema podacima Nomismae, tvrtke koja se bavi istraživanjem tržišta energije, očekuje se povećanje računa za električnu energiju od 17%, a za plin od čak 27%. Glavni razlog su sankcije Rusiji od strane EU. Cijene su se naglo povećale nakon što je Rusija 16. 6. 2022 najavila prekidanje dijela opskrbe plinom Italiji i Njemačkoj. Po njihovom izračunu će prosječna talijanska obitelj, koja troši 2.700 KW na račune za električnu energiju, potrošiti 194,4 eura godišnje više, dok će za opskrbu plinom potrošiti 462 eura godišnje više.

Veliki porast troškova energije uzrokovat će brojne probleme i turističkom sektoru. Strah od visokih računa velik je u cijeloj Italiji, a bojazan sektora je taj da će biti uzaludan sav trud napravljen u posljednje dvije godine. Marina Lalli, predsjednica Udruge Federturismo Confindustria izjavila je kako su troškovi tvrtki toliko visoki da su mnoge od njih već izgubile svu zaradu te bilježe gubitke, unatoč dobroj sezoni. Zatražila je od političkih stranaka da se problem visokih troškova energije i samim time troškova stavi na listu prioritarnih problema. Visoki računi imaju toliko utjecaj na ishod sezone da su neki objekti odlučili zatvoriti poslovanje prije kraja sezone i vratiti novac klijentima koji su napravili rezervacije za naredni period, dok neki niti ne planiraju pokretati daljnje poslovanje.

Sličnog je mišljenja i predsjednik udruge hotelijera Federalbeghi regije Emilia Romagna, Alessandro Giorgetti koji navodi kako su povećanja troškova ogromna te daje za primjer usporedbu srpnja 2021. sa srpnjem 2022, razdoblja tijekom kojeg se bilježe 300% veći troškovi. Dobra sezona i porast broja turista neće rezultirati željenim oporavkom, što pokazuje i istraživanje tvrtke Swg za udugu Confesercenti. Istraživanje govori kako 32% manjih i srednjih turističkih tvrtki u turizmu predviđa da će zatvoriti drugo polugodište 2022. sa zaradom manjom u odnosu na isti period 2021., a samo njih 18% predviđa porast zarade. Čak 28% ispitanih izjavilo je kako je jedan od najvećih problema upravo porast troškova energije.

Tvrtke su nakon dvije godine pandemije i generalno u velikim problemima. Do sada su hoteli uspjeli izdržavati pritisak povećanja cijena, međutim budućnost je jako neizvjesna, pogotovo uzimajući u obzir stalni rast cijena energije, galopirajuću inflaciju i najave recesije. Radi se o

upozorenju predsjednika Udruge hotelijera Bernabo' Bocca, koji je predstavio rezultate istraživanja na uzorku od 15 hotela s 2.000 soba iz raznih talijanskih regija, a uspoređeni su računi za energiju (plin i električna energija). Ukupan račun za energiju talijanskih hotela dosegnuo je rekordnih 3,8 milijardi eura, s prosječnom cijenom od 120.000 eura po strukturi (94.000 električna energija i 26.000 plin), što je u srpnju 2022. čak tri puta veći iznos nego li u srpnju 2021. godine. Više od 18% poslovnog prometa u sektoru odlazi na plaćanje struje i plina. Bocca napominje da će hotelijeri morati podignuti cijene kako bi uspjeli preživjeti. Neki su se hotelijeri već odlučili na ranije zatvaranje dok će neki, koji su inače otvoreni tijekom cijele godine, biti prisiljeni ostati otvoreni samo tijekom određenih perioda u godini, tj. zatvoriti tijekom zime.

Veliki rast cijena energije nastavlja ugrožavati talijanske građane, koji će samo u drugoj polovici 2022. izgubiti 12,1 milijardu eura potrošačke moći, u prosjeku 470 eura po obitelji. Radi se o procjenama ekonomskog ureda udruge Confesercenti. Suočeni s rastom cijena, građani su prisiljeni sve više koristiti uštedevinu. Prema procjenama udruge Confesercenti situacija se uskoro neće poboljšati, budući da se ne očekuje značajnije povećavanje plaća.

MEDIJI I OGLAŠAVANJE NA TRŽIŠTU

Aktualni prikaz glavnih medija po tematskim segmentima Naklade, regionalna pokrivenost, čitanost, praćenje za medije

Talijanska zemaljska televizijska ponuda dijeli se na državne kanale RAI, privatnu televizijsku kuću Mediaset te u manjem obliku televizijsku grupu La7/MTV. Satelitska ponuda u rukama je televizijske kuće Sky. U Italiji postoji i velik broj lokalnih televizijskih postaja koje uglavnom ne utječu na ulogu glavnih televizija, osim što se tiče informativnih programa.

Zemaljski programi

RAI:

- Rai Uno
- Rai Due
- Rai Tre
- brojni manji kanali specifičnog sadržaja u sklopu ponude (Rai 4, Rai 5, Rai Storia, Rai Sport, Rai Yoyo, Rai Gulp itd.)

MEDIASET:

- Canale 5
- Italia 1
- Rete 4
- manji broj programa specifičnog sadržaja (La 5, Italia 2, Iris, Mediaset Extra, Boing itd.)

LA7/MTV

- La 7
- MTV Italia

Satelitski programi

SKY - podijeljen je na kategorije: zabava, sport, djeca, glazba, film, vijesti, svijet i kultura. Svaka kategorija ima određeni broj programa. Gledatelji se mogu pretplatiti na paket sa svim kategorijama, a mogu i kombinirati kategorije koje ih zanimaju.

MEDIASET PREMIUM - također je podijeljen na kategorije: filmovi (s nekoliko potkategorija: Energy, Emotion, Comedy itd...), serije, nogomet, djeca, vijesti. I u ovom slučaju svaka od kategorija ima određeni broj programa te gledatelj odlučuje hoće li se pretplatiti na sve pakete ili izabrati samo neke od paketa za koje je zainteresiran.

Naklade, regionalna pokrivenost, čitanost, praćenje za medije (Izvor: ADS – Accertamenti Diffusione Stampa, Milano)

DNEVNI LISTOVI	Naklada (srpanj 2022.)
Avvenire	93.327
Corriere della Sera	261.227
Corriere dello Sport–Stadio	46.841
La Gazzetta del Sud	11.193
La Gazzetta dello Sport	118.247
Il Gazzettino	47.911
Il Giornale	32.767
Il Manifesto	12.928
Il Mattino	23.996
Il Messaggero	70.075
La Repubblica	143.059
Il Resto del Carlino	67.782
Il Secolo XIX	26.988
La Sicilia	9.296
Il Sole 24 Ore	132.114
La Stampa	97.104
Il Tempo	7.952
Il Tirreno	25.391
Tuttosport	28.868
La Verità	36.509

TJEDNI TISAK	Naklada (srpanj 2022.)
Chi	143.585
Confidenze	42.849
Dipiù TV	146.314
Diva e Donna	137.158
Donna Moderna	125.571
L'Espresso	137.998
F	92.902

Famiglia Cristiana	183.294
Gente	202.162
Grazia	108.184
Guida Tv Nuova	92.974
Intimità	125.059
Oggi	230.285
Panorama	67.495
Settimanale Dipiù	348.833
Sorrisi e Canzoni Tv	390.672
Telepiù	75.484
Telesette	249.928
Tu Style	40.250
Vanity Fair	161.658
PRILOZI	
D-La Repubblica Donne	141.782
Sport Week	123.337
Il Venerdì di Repubblica	200.139

MJESEČNI TISAK	Naklada (lipanj 2022.)
Airone	28.004
Amica	87.890
Automobile	173.643
Bell'Europa	10.922
Bell'Italia	41.457
Casa Facile	100.196
La Cucina Italiana	49.719
Cucina Moderna	59.507
Cucinare Bene	18.470
Elle Decor	60.611
Focus	159.136
In Sella	38.165
Io e il mio bambino	92.059
Marie Claire	118.910
National Geographic It.	41.341
Natural Style	24.767
Quattroruote	132.417
Sale & Pepe	36.176
Silhouette Donna	51.330

REGIONALNA POKRIVENOST

DNEVNI LISTOVI	Regija	Naklada (srpanj 2022.)
Alto Adige / Trentino	Trentino-Južni Tirol	8.040
L'Adige	Trentino-Južni Tirol	20.765
La Provincia (Como/Lecco/Sondrio)	Lombardija	19.375

La Provincia di Cremona	Lombardija	11.299
La Provincia Pavese	Lombardija	7.862
L'Eco di Bergamo	Lombardija	31.461
Giornale di Brescia	Lombardija	24.993
L'Arena (Verona)	Veneto	23.116
Il Giornale di Vicenza	Veneto	21.457
La Nuova di Venezia e Mestre	Veneto	5.781
Il Mattino di Padova	Veneto	12.887
La Tribuna di Treviso	Veneto	7.867
Messaggero Veneto	Friuli-Venezia Giulia	29.772
Il Piccolo (Trieste)	Friuli-Venezia Giulia	15.464
Libertà (Piacenza)	Emilia-Romagna	15.510
La Gazzetta di Parma	Emilia-Romagna	23.887
Il Secolo XIX	Liguria	26.988
Il Tirreno	Toscana	25.391
Corriere Adriatico	Marche	10.041
Il Centro	Abruzzo	9.145
Il Mattino	Kampanija	23.996
Giornale di Sicilia	Sicilija	6.988
Quotidiano di Sicilia	Sicilija	10.280
L'Unione Sarda	Sardinija	31.052
La Nuova Sardegna	Sardinija	22.213

Turistički časopisi

- Airone
- Bell'Europa
- Bell'Italia
- Dove
- Itinerari e Luoghi
- Meridiani
- National Geographic
- Qui Touring
- Traveller
- Plein Air
- In viaggio

Sportski časopisi

- Al volante
- Autosprint
- Cavallo Magazine
- Barche a motore
- Giornale della Vela
- Nautica
- Guerin Sportivo

- Trekking
- Pesca in Mare
- Quattroruote
- SportWeek
- SuperBike
- InBici
- SuperBasket

Ostali časopisi (politika, financije itd)

- AltrEconomia
- Borsa&Finanza
- Il Fisco
- Milano Finanza
- Panorama
- Sette

PROFIL EMITIVNOG TURISTIČKOG TRŽIŠTA U 2021. I 2022. GODINI

Generalni osvrt na aktualno stanje na emitivnom turističkom tržištu

Italija je u krugu zemalja najsnažnije pogođenih COVID pandemijom, a jedan od sektora koji je najteže stradao je upravo turizam, koji s 13% pridonosi ukupnom BDP-u. U 2021. godini, dolaskom ljeta i progresijom cijepljenja, situacija u turizmu počela se lagano poboljšavati. Tako je talijanski ministar turizma Massimo Garavaglia u lipnju prošle godine izjavio kako je optimističan te kako se 10% više Talijana u odnosu na 2020. godinu odlučilo ići na godišnji odmor. Važna novost bila je i to da su se polako počeli vraćati strani turisti, posebno iz SAD. Ministar je naglasio kako je 2020. godine, zbog nedolaska stranih turista, Italija izgubila 27 milijardi eura prihoda. Predsjednica Udruge talijanskih agencija Fiavet, Ivana Jelinić, u izjavi iz lipnja 2021. potvrđuje da se bilježi povećanje interesa i upita, ali agencije ipak još uvijek ne rade stabilno. U tom periodu zabilježili su 10% više upita Talijana i 12% upita više stranih turista. Najviše upita stizalo je iz bližih inozemnih destinacija poput Njemačke, Francuske, Austrije. Radi se o turistima koji mogu u relativno kratkom vremenu automobilom doći u Italiju.

Kolovoz je standardno mjesec kad najveći dio Talijana ide na odmor, a tako je bilo i tijekom 2021. Međutim, predstavnici udruga iz sektora turizma složili su se u tome da unatoč dobrim rezultatima turizma u kolovozu 2021. situacija ipak nije sjajna. Bernabo' Bocca, predsjednik Udruge hotelijera Federalberghi izjavio je kako su rezultati u kolovozu prošle godine bili odlični, s velikim brojem talijanskih turista te solidnim brojem turista iz Europe. Međutim, destinacije koje inače posjećuju strani turisti (najviše gradovi kulture) nisu ostvarili dobre rezultate. Dio ljetne sezone je „spašen“, dosegnuti su brojevi iz kolovoza 2019., međutim, problem ponovno počinje od rujna nadalje, bez stranih turista, zbog čega najviše trpe gradovi poput Rima, Firence i Venecije.

Sličnog je mišljenja bila i predsjednica Udruge Assoturismo Marina Lalli, koja je naglasila kako se središnja dva tjedna u kolovozu dobro poslovalo, ali kako ta dva tjedna ne mogu „pokriti“ cijelu

godinu, budući da je sezona počela tek krajem lipnja, uz velik „manjak“ stranih turista te krizu za gradove kulture i luksuzne smještajne objekte.

Ukupna potrošnja Talijana na godišnjem odmoru 2021. godine iznosila je 19,5 milijardi eura (putovanje, smještaj, hrana, zabava), što potvrđuje određenu stabilnost u odnosu na prethodnu godinu (-2%). Rezultati su ovo istraživanja udruge Coldiretti, provedenog u suradnji s tvrtkom Ixe'. Razlog nižoj potrošnji je svakako pandemija. Istraživanje pokazuje veliki porast godišnjeg odmora u blizini kuće, kojeg je izabralo 32% ispitanih.

44% ispitanih potrošilo je ispod 500 eura po osobi, dok je 44% potrošilo između 500 i 1000 eura.

Ponovnim otvaranjem restorana, nakon dugog perioda *lockdowna*, veliki broj Talijana vratio se nekadašnjoj navici prehrane upravo u restoranu. 65% ispitanih odlučilo se na odmoru hraniti isključivo u restoranima, seoskim domaćinstvima, konobama, pizzerijama, *fast food* lokalima itd. Hrana tako postaje jedan od najvažnijih segmenata potrošnje talijanskog stanovništva na odmoru, na koji odlazi otprilike trećina ukupnog budžeta. Morske destinacije bile su najtraženije, ali su dobre promete ostvarile i destinacije u planinama te sela, dok su gradovi zabilježili pad turističkog prometa. Veliki porast interesa zabilježio je i odmor na otvorenom, pogotovo u kampovima.

U srpnju i kolovozu 2021. su Talijani koji su odlučili provesti odmor u vlastitoj zemlji postigli rekord. Prema istraživanju udruge CNA Turismo e Commercio, kako prenosi novinska agencija Ansa, dosegli su broj od 23 milijuna, dok je u istom periodu 2020. godine zabilježeno 17 milijuna, a 2019. godine 18 milijuna dolazaka. Osim njih, u Italiji je boravilo i 6 milijuna stranih turista, broj koji je znatno niži u odnosu na godine prije pandemije.

Centar za istraživanja talijanskog Touring Club-a u suradnji s tvrtkom Hertz Italia proveo je prošle godine istraživanje na uzorku od 300.000 vlastitih članova. 94% ispitanih bilo je na godišnjem odmoru u periodu između lipnja i rujna 2021. Iz odgovora se vidi kako je pandemija promijenila način provođenja godišnjeg odmora. Kao i tijekom 2020. odabirale su se bliske destinacije (68%) te se pokušavalo što više smanjiti mogućnost zaraze: manje se išlo na razna događanja te u muzeje u odnosu na period prije pandemije (55%), preferirale su se manje poznate destinacije, s manje turista (55%) te mjesta s manje ljudi u kafićima i restoranima (50%). Italija je ostala omiljena destinacija domaćih turista - 91% Talijana izabralo je vlastitu zemlju dok se 9% odlučilo otputovati u Europu. Najtraženije talijanske regije bile su Trentino Alto Adige (14%), Toscana (11%) i Puglia (10%). Od inozemnih destinacija izdvajaju se Francuska (23%), Grčka (22%), Španjolska (10%) i Hrvatska (8%). More je i dalje bilo najtraženije (47%), zatim planine (23%).

Unatoč svim teškoćama, sezona 2021. dijelom je bila slična onima pandemije: 53% ispitanih odmor je provodilo u kolovozu, 35% u srpnju, a 12% u lipnju. Automobil je glavni odabir za 68% ispitanih, dok su zrakoplovi s 10% ostvarili nešto bolji rezultat u odnosu na sezonu 2020., iako još uvijek daleko od nekadašnjih rezultata (33%).

U 2022. Italija se vratila u središte svjetskih turističkih zbivanja. Nakon dvije godine pandemije, 2022. je obilježila povratak stranih turista, čija je potrošnja porasla iznad svih očekivanja. Službena potvrda stiže od strane Banke Italia, a odnosi se na prvo polugodište 2022. godine. Potrošnja je porasla za 308% u odnosu na 2021. te za 155,1% u odnosu na 2020., s ukupnim obujmom prometa od 15,9 milijardi eura (5,1 milijardi u prvom tromjesečju, te 10,8 milijardi u drugom tromjesečju). Samo u lipnju, zahvaljujući popuštanju sigurnosnih mjera, bilježi se 2,5 milijardi eura potrošnje,

dok je u istom mjesecu prethodne godine zabilježeno 400 milijuna eura. Porasla je i potrošnja Talijana koji putuju u inozemstvo. U prvih 6 mjeseci potrošili su 9 milijardi eura, tj. +142,1% u odnosu na isti period 2021, te +71% u odnosu na isti period 2020.

Udruga CNA Turismo e Commercio provela je istraživanje među svojim članovima, iz kojeg proizlazi kako je u lipnju registriran veliki porast broja stranih turista u talijanskim gradovima kulture, a radi se o brojevima višim od onih iz 2019. godine. Prema njihovim podacima, u lipnju je zabilježeno više od 9 milijuna stranih turista (800.000 više nego u 2019.), 6 milijuna europskih, te 3 milijuna izvanoeuropskih turista. Njemačka, Francuska, Španjolska, Austrija, Nizozemska, SAD, Kanada i Japan su zemlje iz kojih je pristiglo najviše stranih turista. Najtraženije destinacije bile su Rim, Venecija, Milano, Firenca i Napulj.

Procjena je govorila kako će ljeto 2022. prema broju putovanja Talijana dostići ljeto 2019., ili ga čak prestići (radi se o predviđanjima udruge Confturismo-Confcommercio). Ukupan predviđeni promet iznosio je 47 milijardi eura. Motiv odabira određene destinacije za Talijane u 19,3% slučajeva ovisi o budžetu, u 13,5% slučajeva o ljepoti i atraktivnosti destinacije. 80% ispitanih izjavilo je kako ostaje u Italiji, dok je preostalih 20% planiralo ići u inozemstvo. U Italiji su najtraženije regije Puglia, Sicilija, Toscana, Emilia Romagna, Sardinija i Calabria. Od inozemnih destinacija na prvom mjestu je Grčka, a zatim Španjolska, Hrvatska i Francuska.

Unatoč odličnoj sezoni i dobrim rezultatima, pojavili su se novi problemi. Rat u Ukrajini, značajan porast cijena energije, porast inflacije, te vrlo moguća recesija znatno će utjecati kako na rezultate 2022. godine, tako i na sezonu 2023.

Ukupan broj stanovnika koji su tijekom 2021. otputovali na odmor i procjene broja putovanja u 2022.

U 2021. ostvareno je 41.648.000 putovanja u Italiji, s 281.491.000 noćenja što je više od rezultata iz 2020., ali ipak daleko u odnosu na rezultate iz 2019. Lagani oporavak bilježe odmor od 4 i više noćenja (+25%) te ljetni godišnji odmor. (Izvor: ISTAT, državni zavod za statistiku, 11.4.2022)

Iako službenih rezultata za 2022. još nema, u Italiji se za period između lipnja i kolovoza 2022. predviđa rezultat od 44,7 milijuna dolazaka i 187,7 milijuna noćenja, tj. 23,5 milijuna više u odnosu na 2021. Radi se o istraživanju udruge Assoturismo Confesercenti, realiziranom od strane Centra za istraživanja u turizmu iz Firence. Radi se o porastu od +16,6% u dolascima i +14,3% u noćenjima u odnosu na isti period 2021. Ipak, ovi brojevi nisu dovoljni za postizanje rezultata iz 2019. (-12,2% u noćenjima). Najveći rast bilježit će strani turisti čija noćenja će, prema predviđanjima, zabilježiti porast od 25,7% u odnosu na isti period 2021. Ukupan broj noćenja doseći će 72,2 milijuna (-28,3% u odnosu na 2019).

Talijani, unatoč poboljšanim uvjetima za putovanje u inozemstvo, nastavljaju birati vlastitu zemlju kao turističku destinaciju. Predviđa se rast turističkog prometa Talijana koji će odmor provesti u svojoj zemlji i to do razine od 115,5 milijuna noćenja (+2,3% u odnosu na ljeto 2019).

Broj stanovnika koji su u 2021. na odmor otputovali u inozemstvo / odmor proveli u vlastitoj zemlji – procjene za 2022

U 2021. nastavlja se tradicija primarnog odabira Italije kao destinacije za odmor, tako je 89,3% onih koji su išli na odmor odabralo upravo vlastitu državu. Za usporedbu, u 2019. taj je udjel iznosio 76,1%. U ljetnom tromjesečju 2021., 9,1% Talijana odlučilo je odmor provesti u inozemstvu, što je više u odnosu na prethodnu godinu, ali ipak dosta niže u odnosu na 2019., kada je taj udjel iznosio 22,8%. (Izvor: ISTAT, državni zavod za statistiku, 11.4.2022).

Prema istraživanju talijanske Udruge hotelijera, u ljeto 2022. putovalo je 34,5 milijuna Talijana. Većina onih koji su putovali (62,7%) na odmoru je provela od 4 do 7 dana, za 31,4% Talijana odmor je trajao duže od 7 dana, dok je 4,6% njih otišlo na vikend ili produženi vikend. Najtraženije su morske destinacije (74,6%), zatim planine (11,6%) i gradovi kulture (5,8%).

Izvor: Federalbergi, 15.7.2022

Redoslijed omiljenih destinacija u 2021 – procjene za 2022

Najtraženije domaće regije bile su: Toscana, Emilia Romagna, Lombardia, Puglia, Sicilija i Veneto te ih je posjetilo ukupno 51,2% onih koji su odabrali Italiju za odmor.

Putovanja u inozemstvo u 2021. godini odabralo je 10,7% Talijana, najviše u europske destinacije (90,2%). (Izvor: ISTAT, državni zavod za statistiku, 11.4.2022)

Omjer između organiziranog i individualnog prometa za vodeće destinacije u 2021 – procjene za 2022 .

Talijani u velikoj većini slučajeva putovanje organiziraju sami. Prema podacima ISTAT-a, talijanskog državnog zavoda za statistiku, u 2021. godini 24,6% putovanja bilo je organizirano, a 75,4% realizirano je individualno. Pretpostavlja se da će trend ostati sličan i u 2022. godini.

Izvor: ISTAT, državni zavod za statistiku, 11.4.2022

Vrsta prijevoza koji su turisti preferirali prilikom odlaska na godišnji odmor u 2021 – procjene za 2022.

Vrsta prijevoza u 2021.	%
Zrakoplov	12,3
Vlak	8,1
Automobil	69,8
Autobus	2,0
Ostalo	7,9
UKUPNO	100,0

Izvor: ISTAT, državni zavod za statistiku, 11.04.2022

Tijekom pandemije ponašanje turista bitno se promijenilo te se od 2020. godini bilježi veliki rast udjela korištenja osobnih automobila. Sličan trend nastavljen je i tijekom 2021. te 2022. godine, iako je postotak korištenja automobila ponovno u blagom padu.

Koji su način organiziranja odmora / bukiranja turisti preferirali prilikom odlaska na godišnji odmor

Veliki broj talijanskih turista kreće na odmor bez rezervacije (47,9%), ili rezerviraju u zadnjem trenutku. U 2021. putem agencije je odmor rezerviralo 24,6% Talijana. Pretpostavlja se da će se sličan trend nastaviti i tijekom 2022. godine

Izvor: ISTAT, državni zavod za statistiku, 11.04.2022

Preferencije turista s obzirom na vrstu smještaja u 2021.

Vrste smještajnih objekata	%
Hoteli i ostali kolektivni smještaj	34,5
Privatni smještaj	65,5
UKUPNO	100,0

Izvor: ISTAT, državni zavod za statistiku, 11.4.2022

Razrada tržišta s obzirom na motiv putovanja u 2021.

Motiv putovanja	%
Zabava, odmor	72,7
Kultura, umjetnost, arheologija, spomenici	7,8
Prirodne ljepote	12,0
Sport	3,2
Ostalo	4,3
UKUPNO	100,0

Izvor: ISTAT, državni zavod za statistiku, 11.4.2022

Prosječni budžet/potrošnja po putovanju u 2021.

Prosječni budžet Talijana na godišnjem odmoru 2021. iznosio je 876 eura (833 eura za one koji su odmor proveli u Italiji, te 1.425 za one koji su na odmor otišli u inozemstvo), dok je za odmor u 2022. potrošeno 946 eura po osobi (876 eura za one koji su odmor proveli u Italiji, 1.384 za one koji su na odmor otišli u inozemstvo)

Izvor: Federalberghi, talijanska udruga hotelijera

PREGLED ORGANIZATORA PUTOVANJA NA TRŽIŠTU

Glavni TO/TA s programima za Hrvatsku

Naziv tvrtke	Grad	Regija	Turistički proizvod	Kategorije proizvoda
Abaco viaggi	Codroipo	UD	Tour; City break; Daleka putovanja; Incentive	grupna putovanja
A spasso per il mondo	Ascoli Piceno	AP	More, zabava	sunce i more
Albatravel	Rim	RM		
Alpitour	Torino	TO	Turistička naselja	smještaj
Amatori Interestate srl	Ancona	AN	More; jedrenje;	sunce i more
Amicotour	Brescia	BS	More, zabava	sunce i more
Arcadia viaggi	Cesenatico	FC	More	sunce i more
Aternum viaggi	Pescara	PE	More; tour;	sunce i more
Aurora viaggi	Trieste	TS	Tour; biciklizam	grupna putovanja
Austria vacanze	Milano	MI	Istra i Dalmacija	sunce i more
Be Blue	Mirano	VE	Nautika	sunce i more
Bici e vacanze	Milano	MI	Aktivni turizam, biciklizam	Priroda/aktivni odmor
Beverly vacanze	Rim/Roma	RM	Tour; tailor made	grupna putovanja
Boscolo tours	Padova	PD	Tour; more; glavni gradovi	grupna putovanja
Caldana	Toscolano Maderno	BS	More; tour; grupna putovanja	sunce i more
			More; autobuser; tour; vjerski turizam; gradovi	sunce i more
Caravantours	Rimini	RN		sunce i more
Chiesa Viaggi	Carmagnola	TO	Tour, tematska putovanja, vjerski	Grupna putovanja
Columbus	Padova	PD	Turizam, ture	sunce i more
Criluma viaggi	Ancona	AN	More; tour	sunce i more
Devira Viaggi	Rimini	RN	More	sunce i more
Ed è subito viaggi	Rim/Roma	RM	More; tematska putovanja	sunce i more
Entour	Rim/Roma	RM	More; kultura; kongresi	sunce i more
Estland	Rim/Roma	RM	More; tematska putovanja	sunce i more
Firmatour	Rimini	RN	More; kultura; priroda	sunce i more
Frigerio Viaggi	Giussano	MB	Kultura	tematska putovanja
Fruit Viaggi	Aversa	CE	More	sunce i more
			Aktivni turizam; biciklizam; skijanje; trekking	priroda/aktivni odmor
Funactive tours	Dobbiaco	BZ		putovanja za ciljne skupine
G one viaggi	Belluno	BL	Bračna putovanja	
Ghibellina Viaggi	Arezzo	AR	More, tour	sunce i more
Gattinoni	Milano	MI	More	sunce i more
Gazton travel	Mirano	VE	More	sunce i more
Girolibero/Zeppelin	Vicenza	VI	Aktivni turizam, biciklizam	Priroda/aktivni odmor
Go4Sea	Bari	BA	More	sunce i more

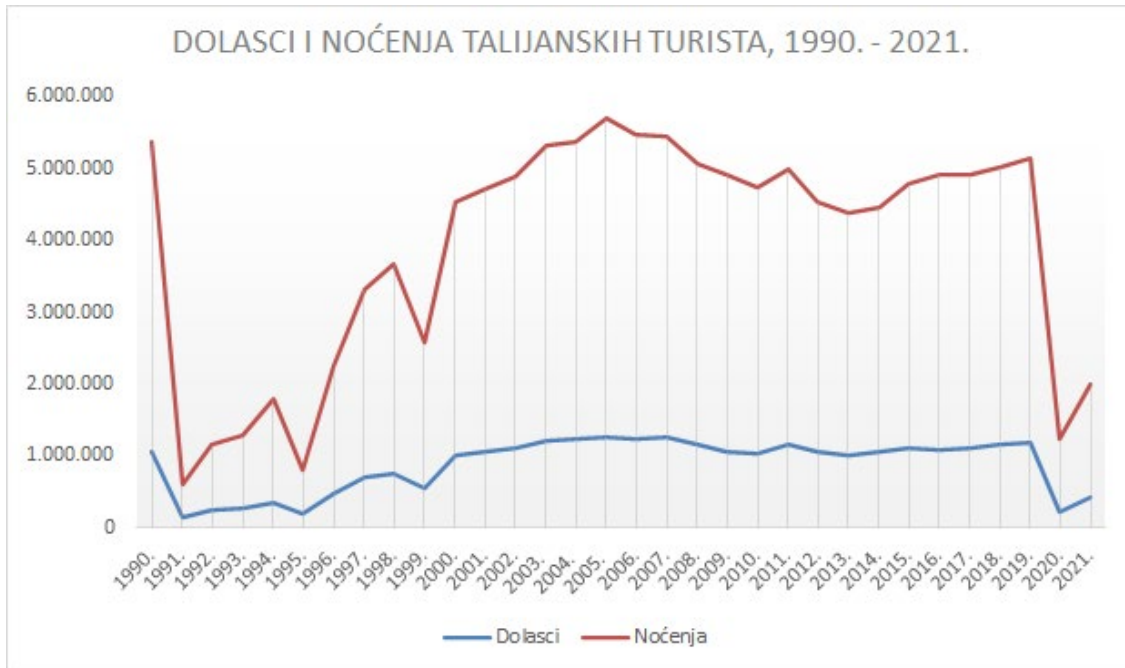
Gomo viaggi	Pesaro	PU	More; katamarani Italija-Hrvatska	sunce i more
Goodays	Bari	BA	More; tour	sunce i more
GS Travel	Termoli	CB	More, katamaran Italija-Hrvatska	sunce i more
Guinness travel	Campobasso	CB	More; tour; kultura; umjetnost	sunce i more
Happy Age	Dogana	RSM	More	Putovanja za treću dob
Hot wings viaggi	Dogana	RSM	More	sunce i more
Ignas Tour	Egna	BZ	Tour	LGTB
Interhome	Milano	MI	Privatni smještaj	smještaj
Iscla maior	Forio d'Ischia	NA	More; vjerski turizam	sunce i more
Itermar	Cattolica	RN	More; tour; školski turizam	sunce i more
Jonas vacanze	Vicenza	VI	More; aktivni turizam; tour	sunce i more
Julia viaggi	Trieste	TS	More; grupe	
Kompas	Venezia	VE	More; wellness; vjerski turizam	sunce i more
Le rotte di portolano	Lecce	LE	Nautika	
Listrop Viaggi e Turismo	Rosa'	VI	More, tour	sunce i more
Lmr viaggi	Verona	VR	dentalni turizam	
Made in Tour	Bientina	PI	Tour	sunce i more
Maestro Turismo	Roma	RM	Tour	sunce i more
Magico sud	S. Giorgio del Sannio	BN	More; daleka putovanja	sunce i more
Malatesta Viaggi	Rimini	RN	Tour	Sunce i more
Mareando tour	Brescia	BS	Tour	
Master vacanze	Rim/Roma	RM	More	sunce i more
Mediaterraneo TO	Brescia	BS	More	sunce i more
Mondovela yachting & vacanze	Milano	MI	Jedrenje	nautički turizam (cruising)
My Sun Sea	Zola Predosa	BO	More	sunce i more
Nicolaus	Ostuni	BR	More	sunce i more
Novasol	Monteriggioni	SI	Privatni smještaj	smještaj
Nuovagondola	Venezia Mestre	VE	More	sunce i more
Ovest Viaggi	Sorrento	NA	More; tour	sunce i more
Panorama immobiliare & turismo	Palermo	PA	More; charter; tour; vjerski turizam	sunce i more
Pavin Viaggi	Villa del Conte	PD	Tour	sunce i more
Podium	Serravalle	RSM	More; tour; gradovi; kultura	sunce i more
Quality group - Europaworld	Torino	TO	More; tour; kultura; umjetnost	sunce i more
San marino viaggi e vacanze	Dogana	RSM	More; školski turizam; vjerski turizam; skijanje; enogastronomija	sunce i more
Scuola zoo	Milano	MI	Mladi; zabava	putovanja za ciljne skupine
Sedimuro travel	Trani	BT	Grupe; tour	
Speed Vacanze	Roma	RM	More	Putovanja za ciljne skupine

Solo Croazia	Milano	MI	More; tour; vjerski turizam	sunce i more
Sonders and beach - quiiky	Milano	MI	Gay friendly turizam	putovanja za različite interese
Spaziani viaggi	Frosinone	FR	More; krstarenja; tour	sunce i more
Stat viaggi	Casale Monferrato	AL	More; školski turizam; treća dob; tour	sunce i more
Stelledoriente Viaggi	Lucignano	AR	Tour; more	grupna putovanja
Travel Tracks	Torino	TO	Tour	
Turisberg/Nicolini Viaggi	Gavardo	BS	More; otok Pag	
Urbino Incoming	Urbino	PU	More , otok Pag	putovanja za ciljne skupine
Viaggi universitari	Napoli	NA	Mladi; zabava, otok Pag	putovanja za ciljne skupine
Viaggi del dente	Milano	MI	Dentalni turizam	
Viaggi dell'Elefante	Rim/Roma	RM	More	Sunce i more
Viaggi preziosi	Gaeta	LT	More	Sunce i more
Viaggi in altalena	Napoli	NA	More; škola jezika	sunce i more
Vie dei canti Viaggi	Forli	FC	More, grupe	sunce i more
Virtus viaggi	Palermo	PA	More	sunce i more
Visual viaggi	Rim/Roma	RM	More; gradovi	sunce i more
WWF Travel	Rim/Roma	RM	More, priroda	Putovanja za ciljne skupine
Zugo Tour	Caronno Pertusella	VA	Tour	sunce i more

DOPRINOS TRŽIŠTA UKUPNOM HRVATSKOM TURISTIČKOM REZULTATU

ITALIJA	Dolasci			Noćenja		
		indeks	1990.=100		indeks	1990.=100
1990.	1.048.390		100	5.364.901		100
1991.	145.722	14	14	601.295	11	11
1992.	239.081	164	23	1.149.196	191	21
1993.	258.190	108	25	1.282.930	112	24
1994.	356.954	138	34	1.790.909	140	33
1995.	193.827	54	18	797.725	45	15
1996.	467.000	241	45	2.241.000	281	42
1997.	688.041	147	66	3.327.067	148	62
1998.	750.809	109	72	3.669.780	110	68
1999.	538.347	72	51	2.577.648	70	48
2000.	1.011.634	188	96	4.526.444	176	84
2001.	1.059.810	105	101	4.724.313	104	88
2002.	1.099.427	104	105	4.883.496	103	91
2003.	1.205.532	110	115	5.323.234	109	99
2004.	1.231.901	102	118	5.374.998	101	100
2005.	1.252.684	102	119	5.698.791	106	106
2006.	1.235.413	99	118	5.474.456	96	102
2007.	1.249.343	101	119	5.451.968	100	102
2008.	1.167.646	93	111	5.069.287	93	94
2009.	1.057.893	91	101	4.925.252	97	92
2010.	1.018.375	96	97	4.731.832	96	88
2011.	1.150.311	113	110	4.994.547	106	93
2012.	1.050.514	91	100	4.534.564	91	85
2013.	1.016.953	97	97	4.396.008	97	82
2014.	1.060.912	104	101	4.466.221	102	83
2015.	1.111.428	105	106	4.800.153	107	89
2016.	1.086.584	98	104	4.927.235	103	92
2017.	1.110.219	102	106	4.915.170	100	92
2018.	1.148.078	103	110	5.023.959	102	94
2019.	1.175.069	102	112	5.141.064	102	96
2020.	228.458	19	22	1.231.506	24	23
2021.	417.253	183	40	1.996.481	162	37

IZVOR: DZS - komercijalni smještajni kapaciteti

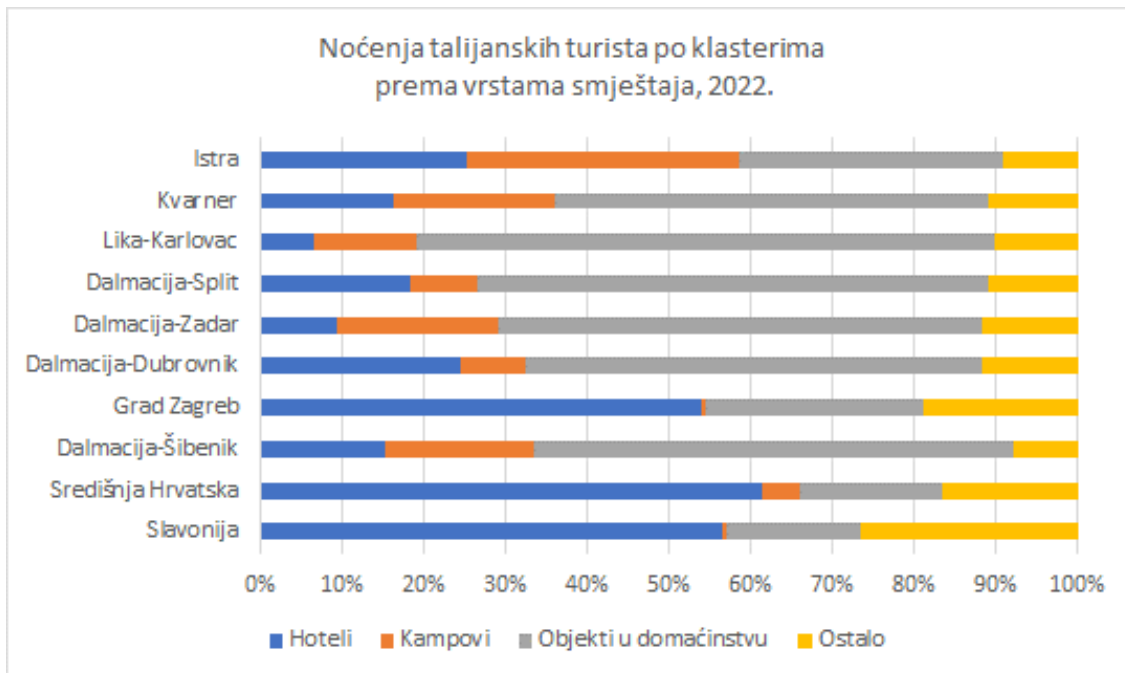
IZVOR: DZS - komercijalni smještajni kapaciteti

REZULTATI 2022. PREMA SUSTAVU eVISITOR (svi kapaciteti)

Promet po klasterima

	Dolasci	Noćenja
Istra	364.134	1.702.833
Kvarner	205.114	997.731
Lika-Karlovac	87.378	341.150
Dalmacija-Split	71.403	293.678
Dalmacija-Zadar	56.977	282.608
Dalmacija-Dubrovnik	43.015	157.718
Grad Zagreb	54.858	127.852
Nautika	17.330	125.377
Dalmacija-Šibenik	20.500	105.984
Središnja Hrvatska	12.599	30.800
Slavonija	4.767	10.423
Ukupno	938.075	4.176.154

Top destinacije

Grad općina	Noćenja
Rovinj	277.992
Novalja	247.242
Medulin	234.020
Poreč	220.635
Mali Lošinj	204.357
Umag	171.772
Pula	156.652
Zagreb	127.852
Cres	127.383
Vrsar	107.159

Dolasci po dobi i spolu

	muškarci	žene
0-5 godina	1,5%	1,4%
6-11 godina	2,5%	2,4%
12-17 godina	3,0%	2,9%
18-24 godina	5,9%	5,3%
25-34 godina	9,1%	7,9%
35-44 godina	7,6%	6,6%
45-54 godina	10,4%	8,9%
55-64 godina	8,7%	6,7%
> 65 godina	5,3%	3,8%

Aktualni imidž Hrvatske

Tržište Italije se tradicionalno nalazi među top 10 tržišta s kojih ostvarujemo najveći turistički promet, a taj je status uspješno zadržan i tijekom posljednje dvije, vrlo izazovne godine. Navedeno potvrđuje kako je Hrvatska na tržištu Italije prepoznata kao kvalitetna turistička destinacija.

Medijska slika Hrvatske u Italiji vrlo je pozitivna, što je potaknuto kontinuiranim objavama priloga o prirodnim ljepotama i novostima iz hrvatske turističke ponude, kako u tiskanim tako i u digitalnim izdanjima te svakako doprinosi kreiranju pozitivnog imidža i prepoznatljivosti naše zemlje na ovom važnom tržištu.

Ove godine talijanski turisti primijetili su značajan porast cijena, što je sve češći razlog za pritužbe.

Talijani u Hrvatskoj posebno cijene odličnu eno-gastro ponudu, otoke, čisto more, prirodnu i kulturnu baštinu. Vide nas kao odličnu destinaciju za *trekking*, tj. općenito za aktivni odmor, a dolaze i zbog zdravstvenog turizma. Smatraju kako smo idealna destinacija za nautičare (cijene sadržaje i čistoću u marinama).

Unazad dvije godine došlo je do smjene generacija te sve više mladih ljudi otkriva Hrvatsku. Talijani vole putovati automobilom i istraživati, gdje je Hrvatska zbog blizine svakako u prednosti.

Omjer između organiziranih i individualnih dolazaka u Hrvatsku u 2021. i 2022.

Talijansko tržište je tržište individualnih putnika - većina Talijana u Hrvatsku dolazi u vlastitom aranžmanu te vlastitim prijevoznim sredstvom.

Zastupljenost Hrvatske u programima organizatora putovanja u 2021 i 2022 rezultati organizatora putovanja u 2021. i 2022. (programi za Hrvatsku)

Zastupljenost Hrvatske u programima organizatora putovanja u 2022. godini ostala je stabilna, tj. bila je nešto bolja u odnosu na 2021. Nakon teške dvije godine pandemije, sektor se i dalje bori s poteškoćama te nastoji nadoknaditi izgubljeno. U međuvremenu se pandemija počela smirivati, no pojavili su se novi problemi - veliko poskupljenje energije te porast inflacije.

Zrakoplovni povezanost tijekom 2022.

- Croatia Airlines prometuje tijekom cijele godine iz Rima za Zagreb i Split, te sezonski za Dubrovnik. Ove godine pokrenut je i sezonski let na relaciji Milano – Split.
- Vueling - sezonski iz Rima za Split, te tijekom cijele godine iz Rima za Dubrovnik.
- EasyJet - sezonski iz Milana za Split i Zadar te iz Napulja za Split i Dubrovnik.
- Volotea - sezonski iz Venecije za Split.
- Ryanair - sezonski let za Zadar iz Napulja, Barija, Bologne, Rima (Ciampino), Milana (Bergamo), Pise i Torina. Sezonski let za Zagreb iz Brindisija, te tijekom cijele godine iz Rima (Ciampino), Milana (Bergamo) i Napulja.
- Wizzair - sezonski iz Rima za Dubrovnik i Split.
- Skyalps - sezonski iz Bolzana za otok Brač.
- Ita Airways - sezonski iz Rima za Dubrovnik i Split.

Bilježi se znatno veći broj letova u odnosu na prethodnu godinu.

Autobuseri u 2022.

Talijansko tržište nema turooperatore specijalizirane isključivo za ture autobusom prema Hrvatskoj - velika većina turoperatora nudi ture autobusom, kao i ostale vrste turističkih paketa.

Individualni promet u 2022.

Talijanski turisti uglavnom dolaze u Hrvatsku u vlastitom aranžmanu (oko 80%). Ove godine zabilježen je povećan interes za putovanja za mlade, festivale, otoke kao i za adventske programe.

TURISTIČKA SEZONA 2023. – OPĆI POKAZATELJI

Preliminarna procjena turističkog tržišta/ukupnih odlazaka na godišnji odmor u inozemstvo u 2023.

S obzirom na općenitu gospodarsku situaciju u Italiji i okruženju, pandemiju, energetske krize, inflaciju i brojna poskupljenja, kao i sigurnosne prijetnje, svakako je prerano za bilo kakve prognoze. Odluke o putovanjima uvelike će ovisiti o daljnjem razvoju globalne situacije.

Preliminarna procjena redoslijeda omiljenih destinacija u 2023.

Italija je standardno na prvom mjestu, slijede Španjolska, Francuska, Grčka i Hrvatska. Izvan Europe top destinacije su Egipat, Tunis i Turska.

Prognoze organizatora putovanja i zrakoplovnih prijevoznika za 2023

Rezultat sezone 2023. ovisit će o daljnjem razvoju situacije glede eventualnog nastavka COVID pandemije te o poskupljenju energije i velikom rastu inflacije.

TURISTIČKA SEZONA 2023. – HRVATSKA

Okvirna procjena ukupnog broja dolazaka i noćenja u Hrvatskoj u 2023.

Energetska kriza, inflacija, brojna poskupljenja i sigurnosne prilike u svijetu usporavaju oporavak ovog tržišta te očekujemo izazovnu godinu. Pretpostavlja se da bi se prve prognoze za sezonu mogle pojaviti u proljeće 2023.

Najave zastupljenosti Hrvatske u programima organizatora putovanja i zrakoplovnih prijevoznika tijekom 2023.

Većina partnera pozdravlja činjenicu ulaska Hrvatske u zonu Schengena, ali i izražava zabrinutost kako će uvođenjem eura od sljedeće godine Hrvatska generalno biti još skuplja i nedostupnija, posebice u kontekstu velike inflacije. U narednom razdoblju očekuje se objava programa i linija prema Hrvatskoj.

Mjere koje bi prema mišljenju organizatora putovanja i drugih ključnih poslovnih dionika (prijevoznici, udruge/udruženja u turizmu i sl.) trebalo poduzeti u 2023. kako bi Hrvatska bila poželjna turistička destinacija u kontekstu sanitarnih, političkih i ekonomskih okolnosti u 2023. godini

Tržište Italije zahtjeva stalnu promotivnu prisutnost, ali i prisutnost hrvatskih gospodarskih subjekata koji djeluju na talijanskom tržištu kroz pojačano oglašavanje, sudjelovanje u promidžbenim aktivnostima poput poslovnih radionica, sajмова, prezentacija, u sklopu kojih talijanski partneri dobivaju ključne informacije o novim ulaganjima, kapacitetima i proizvodima.

S obzirom na aktualnu situaciju u međunarodnom okruženju, za partnere su značajne garancije dobivanja kapaciteta u hotelima, stabilne cijene, frekventnije redovne avionske linije (npr. cjelogodišnji let iz Milana za Zagreb) te daljnja ulaganja u promidžbene aktivnosti.